

Wat uw capaciteitsvraag waard is

Waarom optellen van aansluitwaarden geen raming is, en
wat een onderbouwing wel moet laten zien.

De vraag achter de vraag

Iedere gemeente die capaciteit aanvraagt of prioriteert, moet vroeg of laat een getal noemen: hoeveel vermogen hebben deze projecten nodig, en wanneer. Dat getal komt in de praktijk zelden ergens vandaan. Het wordt opgeteld uit aanvraagformulieren, overgenomen van een ontwikkelaar of geschat door iemand die er verstand van lijkt te hebben.

Dat werkte zolang capaciteit ruim was. Nu de netbeheerder schaarse ruimte verdeelt en uw eigen beleidsregel bepaalt wie voorgaat, wordt dat getal een bestuurlijk feit. Het bepaalt welk project doorgaat, welk project wacht, en wat u kunt uitleggen als een ontwikkelaar bezwaar maakt. Deze notitie beschrijft welke vragen achter zo'n getal schuilgaan. Zij geeft geen rekenregels en geen kentallen: die zijn per gebied verschillend en per project betwistbaar, en juist daar zit het werk.

WAAR HET MISGAAT

Drie aannames die het getal onbruikbaar maken

Alles tegelijk. De eenvoudigste optelling gaat ervan uit dat elke aansluiting op hetzelfde moment op vol vermogen draait. Dat gebeurt nooit. Woningen, kantoren, laadpleinen en bedrijven pieken op verschillende uren, en hoe meer verschillende gebruikers achter hetzelfde punt zitten, hoe verder de som van de aansluitwaarden afligt van de werkelijke belasting. Wie die spreiding niet meeneemt, vraagt structureel te veel aan — en concurreert daarmee met de eigen andere projecten om dezelfde ruimte.

Levering en teruglevering als één verhaal. Een gebied met veel zon belast het net op een ander moment en in een andere richting dan een gebied met veel laadpalen of warmtepompen. Een raming die alleen naar afname kijkt, mist de helft van het probleem, en soms ook de helft van de oplossing: waar afname en teruglevering elkaar in de tijd aanvullen, is er meer mogelijk dan de losse getallen suggereren.

Vermogen zonder jaartal. Een aanvraag zonder realistische fasering is geen aanvraag maar een wens. Netbeheerders plannen in jaren; uw projecten leveren in tranches op. Een getal dat niet is uitgesplitst naar het moment waarop het nodig is, kan de netbeheerder niet gebruiken en kunt u zelf niet verdedigen als de planning verschuift — wat zij zal doen.

DE MAATSTAF

Wanneer een onderbouwing standhoudt

VIER EISEN

- ☐ **Herleidbaar.** Voor elk getal is aanwijsbaar waar het vandaan komt: een bron, een aanname of een keuze. Een raming zonder zichtbare aannames is niet controleerbaar en dus niet verdedigbaar.
- ☐ **Betwistbaar.** Een ontwikkelaar of een netbeheerder moet kunnen zien waar hij het niet mee eens is. Dat klinkt als een risico, maar het is het tegendeel: een onderbouwing die je kunt bestrijden, kun je ook verdedigen.
- ☐ **Actualiseerbaar.** Projecten schuiven. Als een verschuiving betekent dat de hele exercitie opnieuw moet, gebeurt het niet en veroudert uw beeld binnen een half jaar.
- ☐ **Bestuurlijk leesbaar.** Een wethouder moet in vijf minuten kunnen zien welke projecten om dezelfde ruimte strijden en wat de keuze is. Een technische bijlage die niemand leest, stuurt niets.

Deze vier eisen zeggen samen iets ongemakkelijks: het gaat niet om nauwkeurigheid. Een raming die op de megawatt klopt maar die niemand kan navertellen, is bestuurlijk waardeloos. Een ruwere raming waarvan iedereen de aannames kent, is bruikbaar — ook in een bezwaarprocedure, waar niet uw rekenwerk ter discussie staat maar uw zorgvuldigheid.

WAT DIT BETEKENT

Van getal naar besluit

De meeste gemeenten hebben de bouwstenen al in huis: een woningbouwprogramma, een bedrijventerreinenlijst, een laadvisie, een warmtetransitievise, een RES-bod. Wat ontbreekt is de vertaling naar één beeld van vermogen in de tijd, en de koppeling van dat beeld aan de volgorde lijst die u volgens uw eigen beleidsregel moet hanteren.

Dat is geen modelleeropgave maar een keuzeopgave. Elke aanname is een besluit over wie wacht. Daarom hoort dit werk niet bij een adviesbureau dat een rapport aflevert en vertrekt, en ook niet bij een medewerker die het er in de avonduren bij doet. Het hoort in uw eigen organisatie, met iemand die de aannames kan uitleggen op het moment dat ze worden aangevochten.

Wij bouwen zo'n onderbouwing samen met gemeenten: op uw eigen projectenlijst, met uw eigen plannings, in een vorm die uw ambtenaren zelf kunnen bijhouden. De aanpak, de aannames en het model blijven van u. Wat u overhoudt is geen rapport, maar een instrument waarmee u het volgende besluit kunt nemen — en het besluit daarna ook.

VRAGEN OVER UW EIGEN SITUATIE?

Wilt u weten wat uw huidige onderbouwing waard is als er bezwaar tegen wordt gemaakt? Een eerste gesprek van drie kwartier levert u meestal al een lijst met de zwakke plekken op. Dat kost u niets.

redactie@energiebestuur.nl · energiebestuur.nl/contact

VERANTWOORDING

Bronnen

- Systeemcode elektriciteit 2026, art. 7.21 t/m 7.23 en bijlage 3 (prioritering en onderbouwing van transportverzoeken).
- VNG, Implementatiehandleiding model-beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit (juli 2026).
- RVO/IPO/VNG/Netbeheer Nederland/EZK, Handleiding pMIEK (2024).
- ACM, codebesluit prioriteringskader transportcapaciteit, in werking per 1 januari 2026.

Dit document beschrijft het algemene kader en is geen juridisch advies over een concreet geval. Regelgeving en termijnen rond netcapaciteit veranderen snel; controleer de genoemde data en bronnen op het moment van gebruik. Stand van zaken: 19 augustus 2026.